

Remissvar på betänkandet Sverige för nyanlända – värden, välfärdsstat, vardagsliv SOU 2010:16

Rörelsefolkhögskolornas Intresseorganisation (RIO) har med intresse tagit del av betänkandet Sverige för nyanlända – värden, välfärdsstat, vardagsliv.

Många folkhögskolor har lång erfarenhet av att möta invandrare i allmänna och särskilda kurser men också i olika typer av uppdragsutbildningar. Detsamma gäller flera av huvudmannorganisationerna för RIOs 107 folkhögskolor. Människor som kommit till Sverige för att söka sydd undan krig och förföljelser har ofta vittnat om hur viktig kontakten med humanitära och andra ideella frivilligorganisationer varit i ett första möte med det nya landet. För asylsökande och andra invandrare som sökt sig till folkhögskolan har studierna och samvaron i många fall inneburit en genväg till att kunna förstå och verka i det svenska samhället.

I och med den 28 juni 2010 kan folkhögskolorna ansöka om rätten att bedriva sfi-utbildning. All språkutbildning innebär med nödvändighet ett visst mått av samhällsinformation. Det gäller även om sfi-undervisningen från januari 2007 renodlades till att omfatta enbart språkinläring. Då den föreslagna satsningen på offentligt arrangerad samhällsinformation till nyanlända ska samordnas med sfi-undervisningen ser RIO folkhögskolorna som naturliga samarbetspartners. På flera ställen i utredningen omnämns också organisationer, folkbildningen, studieförbund och folkhögskolor som viktiga aktörer, vilket RIO ser som mycket positivt.

Utredningen pekar på vikten av en nationell standard för att säkerställa innehåll och nivå på samhällsorienteringen för nyanlända men förbehåller kommunerna rätten att utforma den lokalt. RIO menar att den lokala anpassningen är en förutsättning för att utbildningen ska fungera tidsmässigt, pedagogiskt och språkligt.

RIO ser 60 timmars samhällsorientering som en kort tidsrymd för alla de ämnesområden som ska behandlas. Därför är det nödvändigt att kommunerna också ser till att de nyanlända får möjlighet att komplettera sina baskunskaper med ytterligare samhällsinformation. Folkhögskolan med sin pedagogik och lärarkompetens är naturligtvis en självklar utbildningsanordnare dels för att genomföra den stipulerade 60 timmar långa basutbildningen dels för att erbjuda ytterligare fördjupade samhällsstudier och numera också sfi-undervisning. Folkhögskolorna kan därför erbjuda en sammanhållen introduktionsutbildning med både snabb samhällsorientering, fortsatt fördjupning och sfi.

RIO menar att folkhögskolans arbets sätt helt motsvarar utredningens syn på att undervisningen ska präglas av dialog, diskussion och reflektion i syfte att främja förståelsen och ge utrymme för deltagarnas egna frågor, tankar och kunskapsbehov. Samtal och erfarenhetsutbyte är några av grundstenarna i folkhögskolans pedagogik. På flera folkhögskolor finns också stor erfarenhet av att arbeta med distanspedagogik, som är en av de studieformer som utredningen förordar.

RIO delar utredningens syn på att samhällsorienteringen ska ske så snart som möjligt, senast inom ett år, på i första hand det språk som deltagaren behärskar.

Svårigheter är naturligtvis att tillgodose alla olika språkgrupper och RIO välkomnar därför alternativet med tolk och det angivna samarbetet över kommungränserna.

RIO inser vikten av att säkerställa nationell likvärdighet och hög kvalitet på samhällsorienteringen. Det kan ske genom att tillvarata den kompetens som redan finns bland de aktörer som idag bedriver samhällsinformation till nyanlända såsom flyktinghandläggare, sfi-lärare och andra samhällskommunikatörer. Beredningens förslag innebär dock nya krav på informatörerna när det gäller ämneskunskap, pedagogisk kompetens och kunskaper i svenska och det språk som samhällsorienteringen ska ges på.

I utredningen förslås därför att en utbildning/fortbildning på 30 högskolepoäng inrättas för samhällsinformatörerna.

RIO menar att en högskoleutbildning av det här slaget delvis förutsätter redan goda kunskaper i svenska och det språk som samhällsorienteringen ska ges på. Fokus måste då ligga på kraven när det gäller ämneskunskap och pedagogiska färdigheter. Folkhögskolan har en hög lärarkompetens inom dessa områden. Då flera folkhögskolor bedriver utbildning på eftergymnasial nivå borde delkurserna för ämneskunskaper och pedagogik kunna ges på folkhögskolan i ett nära samarbete med högskolan.

RIO uppskattar den indelning i nio ämnesområden som utredarna föreslår.

Detsamma gäller de tre återkommande aspekterna "värden, välfärdsstat och vardagsliv" som ska prägla vart och ett av de nio ämnesområdena.

RIO välkomnar att deltagarperspektivet och deltagarnas behov ska styra samhällsorienteringen men ser också behovet av att förmedla och diskutera de värdeaspekter som hämtas från Regeringsformen och den nationella och internationella lagstiftning som styr samhällets alla verksamheter och institutioner. RIO stöder det fokus på demokrati, alla människor lika värde, vad det innebär att leva i det svenska samhället, jämställdhet och respekt för ungdomars integritet som framkommer i beredningen. Ur folkrörelse- och folkbildningsperspektiv är det dessutom viktigt för nyanlända att få en introduktion om möjligheten att delta i civilsamhällets organisationer och verksamheter. Det ger förutsättningar för nyanlända att praktisera svenskt vardagsliv och förhoppningsvis också få känna på hur det är att "leva" demokrati.

RIO ser med förväntan fram mot nästa förslag angående övriga nyanlända personer.

Stockholm den 9 juni 2010

För RIOs styrelse

Tage Johansson
vice ordförande i RIO